

ידיעון פרסומי כלנית מס.20, תשפ"ה, 5.2.2024

Kalanit
Israel Plant Magazine

כלנית
כתב עת לצמחי ישראל

ערך: רענן דונוביץ

לחברי חוג כלנית ולכל קוראי כתב העת "כלנית" שלום.

ידיעון פרסומי כלנית מס.20, תשפ"ה, 5.2.2025

בידיעון זה, אנו מציגים את המאמרים והכתבות שעלו לאתר "כתב-עת כלנית" בחודשים ינואר-פברואר 2024. כתב העת כלנית מופיע בפורמטים שונים במחשב השולחני (דסקטופ) לעומת הטלפון הנייד. בעוד שבמחשב לוח התצוגה מחולק לשלושה חלקים אורכיים (להלן פסים), הרי שבפלאפון מופיע בתצוגה רק פס אחד. במחשב שלושת הפסים מחולקים לשלושת המדורים הבאים: בפס הימני מופיע מדור "חדשות ומציאות", בפס המרכזי מופיע המדור "מאמרים" ובפס השמאלי מופיע המדור "פורחי החודש". במאמרים המופיעים בפס המרכזי אנו מעלים נושאים בוטניים חשובים הכוללים גם סיכום של מה שנכתב עד כה בנושא הנידון ומצטטים ספרות מפורטת ובמדור "חדשות ומציאות" אנו מדווחים על מציאות ותופעות מיוחדות בצמחי הבר של ארצנו. רצוננו להצביע בפניכם על תכנים חשובים שקיימים בכתב העת הדיגיטליים ומיעטנו להצביע עליהם עד כה: בפס הסרגל השחור המופיע בחלק העליון של דף הבית מופיעים הפריטים (לשוניות, כפתורים) הבאים: נושאים, משאבי כלנית, חוקרים והשתלמויות כלנית. בלשונית "הנושאים" אפשר למצוא חתך של כתבות ומאמרים בנושאים בוטניים המעניינים את קהל חובבי הטבע. בכפתור "חוקרים" מופיע מידע על רוב חוקרי הבוטניקה בישראל ורשימת המאמרים שלהם. בלשונית "משאבים" כללנו נושאים שונים הקשורים לידע על צמחי ישראל והספרות שלהם: רשימה מלאה של צמחי הבר של ישראל, רשימות בעברית ובלועזית של כל מקורות הספרות (ביבליוגרפיה) שצוטטו עד כה ב"כלנית", וצילומי של כל המאמרים שפורסמו בכתב העת "רתם" מ-1981 עד 1989. הכפתור (הלשונית) השמאלי האחרון מתייחס להשתלמויות חוג "כלנית"; מופיעים בו החוזרים להשתלמות הקרובה העתידית, תוכני ההשתלמויות השנתית ולחצן ישיר של סיכומי ההשתלמויות. אנא – הפיצו את דבר כתב-העת ובקשו מכמה שיותר חובבי-טבע נוספים להירשם באתר-
<http://www.kalanit.org.il> בפינה השמאלית בחלון הרשמה בדף הבית הראשי. יש לנו גם קבוצת ווטסאפ פעילה ששמה "כלנית שיתוף תמונות וכתב עת", חופשי להרשמה עצמית. ידיעון זה מופץ גם דרך קבוצת הווטסאפ, מועלה בסרגל השחור בכתב העת הדיגיטלי וכל מי שמעוניין לקבלו בכתובת הא-מייל, ישלח בבקשה את כתובתו לחברתנו מרס שמאלי טלפון 052-3255186.

בנוסף לקבוצת הוואטסאפ הראשית שלנו, בה אנו מעלים תמונות ואירועי טבע, יצרנו לאחרונה קבוצת וואטסאפ המיועדת רק למידע על השתלמויות הקרובות בשם "כלנית הודעות השתלמויות", בניהולה של מרס שמאלי, מוזמנים להצטרף. <https://chat.whatsapp.com/KhMONumFefjFAp4OSKjAzMI>. בקבוצת וואטסאפ זו יעלו רק חוזרי ההשתלמויות, אשר לא התערבבו עם מאות תמונות הפרחים, וכך יהיה קל וזמין לצפות בהם והודעות על פרסום הידיעות (אשר יופיע תחת הלשונית "ידיעות פרסומי כלנית").

מאז תחילת סוף פברואר 2024 ועד סוף פברואר 2025, פרסמו בכלנית שבעה מאמרים, שמונה כתבות במדור "חדשות ומציאות" ותשע כתבות במדור "פורחי החודש". להלן תקצירי הכתבות והמאמרים, מסודרים על פי מועד הפרסום מהמאוחר למוקדם:

מאמרים בכתב-עת כלנית:

סיכום השתלמות כלנית לצפון הגולן ומרגלות החרמון 1.5.2024

א.שמידע, מ.שמאלי ור.דונביץ - 22.2.2024

השתלמות צפון הגולן כללה שתי תחנות ביער אודם ותחנה גדולה בבקעת נמרוד, למרגלות החרמון. החזאי צפה גשם יומיים גשומים לימים שלפני הסיור וליום הסיור. ערפל כבד שרר באזור עד הצהריים. ביער אודם ביקרנו מחד ביער פרק פתוח ששלטו בו דגניים וקטניות (18 מיני תלתן) בשיא פריחתם, ומאידך בחורש צפוף ומוצל עם תת-יער מפותח של לקוקיה כרתית ולפסנה ענפה. מירונית סרגלנית פרוחה באתרים אחדים. בבקעת נמרוד הלכנו מצומת נמרוד דרך גבעת הסחלבים, מעיין הכריך ושלוליות אחו קווקזי שופעים בפריחת סחלב ריחני ושפתן דפני.

בתמונה: מירונית סרגלנית, צילם אלחנן נוסנסון ©

סיכום השתלמות גליל תשפ"ד: מישויה פעמונית ואזור בית-ג'ן בדרום

גוש הר-מירון

ס.חמודי, מ.שמאלי וא.שמידע - 23.5.24

גשמים המאוחרים בחודשי אפריל מאי ומאורעות המלחמה בגבול הצפון שינו את תוכניות חוג כלנית לבוטניקה; בעקבות איסור הטיולים בחרמון הגבוה קבענו השתלמות נוספת בדרום רכס הר-מירון וביקרנו שני צמחים יוצאי-דופן בפרחים ענקיים לבנים הפורחים במחצית חודש מאי – מישויה פעמונית ושושן צחור. אלה שני צמחי שושנת רב-שנתיים אשר מבנה הפרח שלהם מרמז על קשר קדום לאקלים שונה מזה של החבל הים-תיכוני ועל האבקת לילה של פרפרי לילה. כיום המישויה מואבקת ע"י דבורת-עץ סגולה והשושן "מחפש את מאביקו שנכחדו". כמו כן למדנו על החורש הים-תיכוני, האם הוא שונה מיער נשיר צפוני והאם יהפוך ליער בעתיד. הופתענו לגלות כי ברום רכס זבד (965-1005 מ) אין בכלל עוזרר אדום ורוב אלוני התולע שפגשנו היו בגודל של 0.5-1 מטר, מדוע? פגשנו מיני צמחים רבים, בין הנדירים והמעניינים נמנה את ערבז דק-פרחים, תלתן רפה בן-חיטה דל-שיבולת ודבקה סורית

הצעה לזיהוי 'חריוני יונים' (מלכים ב, ו, כ"ה) כינבוט השדה

א.דפני וב.בק - 14.11.2024

בספר מלכים ב' מסופר: "וַיְהִי רָעַב גָּדוֹל בְּשֶׁמְרוֹן, וְהָנָה צָרִים עָלֶיהָ: עַד הָיְתָה רֵאש־חֲמֹר בְּשָׂמָנִים כְּסָף, וְרַבַּע הַקֶּבַח חָרִי (דָּב-י) יוֹנִים בְּחֲמֶשֶׁה-כֶּסֶף" (מלכים ב', ו': כ"ה). בספרות הוצעו מיני הצמחים הבאים כ'חריוני יונים': חמצה תרבותית; נץ חלב מפושק; פקעון נאה; חרוב מצוי; צבעוני מונטנה וינבוט השדה. אנחנו מציעים את ינבוט השדה על סמך: השמות האכדיים, נתוני תפוצה, תכונות אקולוגיות ומורפולוגיות, אכילות והשימושיים הרפואיים של ינבוט השדה לאורך הדורות.

בתמונה: פירות של ינבוט השדה, צילם נועם עביצל ©

אפוני הבר של ישראל והלבאנט

ע.שחל ור.אופיר - 15.11.2024

הסוג אפון בישראל כולל שלושה מיני בר - אפון מצוי, א. קיפח וא. נמוך, אפון תרבותי ומין תרבות נוסף מאתיופיה - אפון אתיופי. המאמר מפרט את התפוצה והאקולוגיה של מיני האפון בישראל ועומד על יחסי הקרבה הגנטית בין מיני הבר למין התרבות. האפון המצוי נפוץ בישראל מגבול הצפון ועד לאזורי הספר של הנגב המערבי ודרום הר חברון. האפון הקיפח מוכר מהגליל העליון, צפון הגולן, והכרמל. מובחנים שני אקוטיפים של אפון נמוך; צפוני, המוכר מבתות בצפון הגולן והחרמון ודרומי, אלמנט של בתי גידול מופרים, שדות מעובדים וצדי דרכים מבקעת כנרות דרך עמק יזרעאל, רמות מנשה, השפלה והנגב המערבי. על פי יחסי ההכלאה ומדדי קרבה שנקבעו על פי סמני דנ"א ניתן לקבוע כי מוצאו של האפון התרבותי מהאקוטיפ הצפוני של האפון הנמוך. מוצאו של האפון האתיופי מאוכלוסית מיכלוא עתיקה בין אפון קיפח לבין האקוטיפ הדרומי של האפון הנמוך.

בתמונה: אפון קיפח, חרבת רקית הכרמל, צילמה חוה להב ©

עץ המיש הקדוש ליד מר-אליאס הושמד בשנת 2024

א.שמידע וז.גוטמן - 16.11.2024

עץ מיש דרומי קדוש שכן על דרך הראשית לבית-לחם בצד מטע הזיתים של מנזר מר-אליאס בדרום ירושלים. עירית ירושלים בנתה סביבו מעקה אבן מיוחד בשולי צומת חומת מגן וצליינים וחובבי טבע רבים בקרו אותו לאורך הדורות. והנה בסתיו 2024 נבנה במקום אתר של מנהלת פיתוח גבעת המטוס וב"מחי יד" יותר מדויק במחי טרקטור ענק, הושמד המיש הקשיש ואיננו עוד.

בתמונה: מיש דרומי קשיש בצומת חומת שמואל, צילם שמעון כהן ©

סיכום השתלמות כלנית - "הגולן ארץ הכרכמים" (10.12.2024)

א.שמידע ר.דונוביץ ומ.שמאלי - 25.12.2024

השתלמות דצמבר 2024 הוקדשה לפריחת מיני הכרכום בגולן. בעונה זו ירד עד כה בגולן גשם אחד "גדול", מעל 10 מ"מ, אשר בעקבותיו מיני הכרכום בגולן פורחים ומצמיחים עלים תוך כדי הפריחה. בנוסף לכך, הגיאופיטים שפרחו ללא עלים בחודשי אוקטובר נובמבר, מסיימים את פריחתם ואפשר לראות אותם בסוף פריחה (סתונית ירושלים, סתונית התשבץ, חלמונית גדולה, רקפת סתונית). עברנו בהשתלמות שמונה תחנות ממבוא חמה בדרום ועד יער אודם בצפון והצלחנו לראות 5 מיני כרכום ושני מיני סתונית, חלמונית גדולה בודדה ורקפת מצויה תת מין סתווי – כולן בפריחה מלאה.

בתמונה: בצל כרכום השבכה באוכף הברכה תל אביטל, צילם איתן שפירא ©

רפרף מבקר בנרקסי נחל-מסעד בנגב; על רפרפים ופרחים ארוכי צינור בחורף

ח.מינצר וא.שמידע - 13.1.2025

בטיול באזור נחל מסעד ברכס הרחמה מצפון לירוחם צילם אחד מעמנו רפרף משורטט מבקר באופן סדיר בכתמי פריחה של נרקיס בתחילת חודש ינואר השנה. עד כה ידענו כי אוכלוסיות הנגב מאובקות על ידי זבובים וחרקים קצרי חדק המותאמות לגנוטיפ בעל קומת אבקנים הבולטת מצינור פרח הנרקיס. ידוע היה כי בצפון ישראל גדל גם הגנוטיפ השני של הנרקיס המבוקר על ידי חרקים ארוכי חדק כמו רפרף הדבקה שהוא פעיל יום. זו הפעם הראשונה בו נמצא כי רפרף לילי הופך להיות פעיל יום ומבקר בנרקסי הנגב.

בתמונה: נרקסים בנחל מסעד, צילם ח.מינצר ©

במדור "חדשות ומציאות" פורסמו לאחרונה:

צבעי שלכת של אלה אטלנטית

ד.גלילי וא.שמידע - 11.11.24

רבים מעצי ארצנו משירים את עליהם לקראת החורף תופעה הידועה בשם שלכת. בתחילה נעלם הצבע הירוק של העלה ומופיעים צבעי ביניים של צהוב או אדמדם. האם לצבעי השלכת יש ערך אדפטיבי? ומדוע נמצא שונות גדולה בעוצמת צבע השלכת בין עצים שונים.

בתמונה: צבעי שלכת של אלה אטלנטית, צילם דרור גלילי ©

חלמוניות איתרי בירושלים נכחדו

א.שמידע ור. דונוביץ - 12.11.24

אוכלוסיית החלמונית מאחורי מוסדות איתרי בשולי בית צפפה בירושלים היתה ידועה בגודלה ובפריחת מאז שנות השבעים של המאה הקודמת. לצערינו, הלכה אוכלוסיה זאת והתמעטה בעקבות הרס בית הגידול כאשר הרשויות האחריות לשמירת הטבע לא עזרו בנידון. בחודש נובמבר 2023 רשמנו בשטח 19 פרחים. השנה, לצערינו, לא הצלחנו למצוא ולו חלמונית אחת לרפואה. חלק מהשטח נשרף, בחלק מהשטח נבנה חניון משאיות, ומרכז השטח גודר והתחילו בו עבודות חפירת יסודות לבניין. מצאנו בשטח פרח אחרון של סתוונית ירושלים!

בתמונה: השטח ההרוס מאחורי מוסדות איתרי בית צפפא, צילם רענן דונוביץ ©

צופית צדה כנימות המגיחות מעפצי אלה אטלנטית

ד.גלילי וא.שמידע - 17.11.24

ציפור הצופית הארץ-ישראלית ידועה כמבקררת קבועה בפרחים אדומים ולוגמת את הצוף. בעונת סוף הקיץ הסתיו כאשר הפריחה מועטה ביותר, הצופית איננה בוחלת במזון מן החי וצדה עשרות חרקים זעירים. אחד מאתנו (ד.ג.) תפס אותה צדה כנימות המגיחות בעשרות מתוך עפצי אלה אטלנטית אשר בשלו ונסדקו.

בתמונה: צופית ארץ-ישראלית צדה כנימות המגיחות מעפץ של אלה אטלנטית, צילם דרור גלילי.

ציפורנית גדולת-שיניים נתגלתה באפרת, לאחר כ-40 שנה שלא אותרה בשדרת ההר

י.רונס - 18.11.24

אתר חדש של המין הנדיר והאדום – ציפורנית גדולת-שיניים התגלה באזור העיר אפרת אשר בגוש עזיון ביהודה. מין זה לא אותר בהרי יהודה והשומרון מאז 1981. על תפוצתה והמאפיין אותה בכתבה זו.

בתמונה: ציפורנית גדולת-שיניים, צילם עוז גולן ©.

יורינאה טרשית בנחל אליצור בהר-הנגב הדרומי

צ.פורגס, י.קדד וא.שמידע - 27.11.24

אתר של יורינאה טרשית (*Jurinea staezelinae* (DC.) Boiss), בן-שיח נדיר ובסכנת הכחדה התגלה במצוקי מדרגות באוקף נחל אליצור ונ.אליאב אשר בהר-הנגב הדרום-מערבי. זהו בן-שיח אירנו-טורני נדיר ביותר באזור הלבנט במזה'ת הגדל בהרים גבוהים גירניים במדבר. היורינאה היא סוג ממשפחת המורכבים הדומה לסוג דרדר אך קוצי הקרקפת מקושטים ואינם בעלי שיכים משניים בבסיס הקוץ הראשי.

בתמונה: יורינאה טרשית, צילם חברי חוג כלנית ©.

מדוע פורח ציפורן נקוד ב"טפטוף" כל השנה ?

א.שמידע ו.שיר ור.דונוביץ - 28.11.24

רוב הצמחים בעולם פורחים בעונת פריחה ברורה שלוקחת 3-5 שבועות כאשר משני צידי תקופת שיא הפריחה מצטייר זנב של פריחה דלילה בתחילת וסוף הפריחה. לעומת זאת הפנולוגיה (הוא שינוי שפעת הפריחה בזמן) של ציפורן נקוד מיוחדת: אכן יש לה תקופת שיא פריחה באביב אך בכל אזורי ישראל ובכל חודשי השנה אפשר לראות צמחים של ציפורן נקוד בפריחה דלילה. במיוחד בולט הדגם בעונת הקיץ היבש בנגב ובחודשי החורף הקר בהרי הצפון אזי כמעט איננו מוצאים בכלל צמחי בר פורחים; בכל טיול ברחבי ארצנו ובכל עונת שנה תמיד נפגוש פרחי ציפורן נקוד!

בתמונה: ציפורן נקוד, צילם חברי חוג כלנית ©.

על מיני שחליים הגדלים בישראל ועל שחליים תרבותיים כצמח אשפתות וכגידול תרבותי

2.12.2024 – [א.ברקוביץ, ד.כץ וא.שמידע](#)

בשנות השבעים של המאה הקודמת היה שחליים תרבותיים בישראל אחד מהצמחים הנדירים ביותר בישראל ושנים לא עלה בידנו למצוא אותו. והנה לאחר 60 שנה של פיתוח ציוני מואץ ושינוי בתרבות האוכל, מביא השימוש ב"רשאד" כמרכיב בסלט הישראלי וכחומר גלם למאכלי עדות – את השחליים התרבותיים להתאזרח כצמח מעזבות שכיח למדי. מין הקרוב לו, שחליים דוקרניים גדל בר בחרמון ההררי ובגולן. עליהם ועלה שימוש בש.תרבותיים כצמח ליקוט ותבלין בכתבה הבאה.

בתמונה: **שחליים תרבותיים** בשיא פריחה ובפרי ירוק, צילם דני כץ ©.

הסוואה בפרפרים ממשפחת הלבנינים; שינת לבנינים על פרחים בעלי צבע רקע דומה

21.1.24 - [אורי פיק](#)

פרפרים רואים היטב צבעים אך יכולתם לנחות ולישון על פרחים בעלי צבעים הזחים לצבע כנפיהם איננה מובנת מעליה; איך יודע הפרפר את צבעו והאם תכונה זו היא גנטית או נלמדת במשך חייו הפרפר? על הסוואה בפרפרים ממשפחת הלבנינים בכתבה זו.

בתמונה: **ירוק-כנף מפוספס** ישן על עלי **רקפת**, צלם אורי פיק ©

במדור "פורחי החודש" פורסמו לאחרונה:

כרבה ספרדית מצליב חד-שנתי (מרץ 2024)

ערגה אלוני - פברואר 2024

כרבה ספרדית *Crambe hispanica* היא צמח חד-שנתי מהמצליבים בגובה 50-100 ס"מ. ע"פ הקרקע הצמח מפתח שושנת עלים שעירים דמויי כינור שסועים. הגבעולים זקופים שעירים בראשם תפרחות דמויות אשכול. על הגבעולים מצויים עלים קטנים פשוטים ושעירים. הפרחים נכונים דו-מיניים צבעם לבן, בעלי 4 עלי גביע, 4 עלי כותרת, אבקנים 6 ושחלה עילית. האבקת הפרחים עצמית או זרה. הפרי תרמיל בן 2 חלקים ברורים: חלק תחתון צינורי ועליו חלק כדורי המכיל זרע אחד גדול, מתת המין של כרבה ספרדית מפיקים חומרים כימיים לתעשיית הפלסטיקה.

בתמונה: כרבה ספרדית, צילמה ערגה אלוני ©

רומולאה צידונית גיאופיט מזרח ים-תיכוני (מרץ 2024)

ערגה אלוני - מרץ 2024

רומולאה צידונית *Romulea Phoenicea Mouterde* המשתייכת למשפחת האירוסיים היא גיאופיט אנדמי לישראל, לבנון וסוריה, המקדים לפרוח בחורף. לצמח פקעת מוארכת מכוסה קליפות חומות המפתחת מערכת עלים פשוטים ארוכים וצרים. מבניהם, עולה עמוד פריחה עטוף בשני עלי מעטפת ירוקים-חפה וחפית. בהתבגרות הפרח הוא נפתח ביום שמש, ששת עלי המעטפת הסגולים נוטים אחורנית ונחשף בסיס צינור הפרח שלו רקע צהוב. במרכז ממוקמים 3 אבקנים ניצבים, בעלי לשכות עבות מבניהן בולט עמוד עלי עם 3 צלקות כל אחת מפורדת ל-2. השחלה תחתית, הפרי הלקט.

בתמונה: רומולאה צידונית, צילמה ערגה אלוני ©

שימונית דו-גונית צמח מדברי חד-שנתי (מרץ 2024)

ערגה אלוני - מרץ 2024

שימונית דו-גונית *Volutaria crupinoides* (Desf.) Maire (שם קודם אמברבואה) משתייכת למשפחת המורכבים. הקרקפת מוארכת עטופה בעלי מעטפת ירוקים מעט שעירים להם שוליים שחורים. פרחי ההיקף בקרקפת כחולים-תכולים (לעיתים לבנים), עקרים. במרכז פרחים צינוריים צהובים בעלי 5 אבקנים להם זירים קצרים ומאבקים אנכיים שחורים. השחלה תחתית בנוי משני עלי שחלה. העלי עולה מבין לשכות האבקנים ולו צלקת מפוצלת לשנים, צבעה ורוד. האבקנים מבשילים בטרם הבשילה השחלה. הפרי זרעון חד זרעי.

בתמונה: שימונית דו-גונית, צילמה ערגה אלוני ©

אפון קיפח מטפס חד-שנתי (אפריל 2024)

ערגה אלוני - אפריל 2024

אפון קיפח *Pisum elatius* מין חד-שנתי המשתייך לקטניות ומטפס לגובה עד 2 מ', נושא עלים מורכבים בני 2-3 זוגות עלעלים. בקצה ציר העלה קנוקנת הנאחזת בצמחים אחרים. בבסיס העלה 2 עלי לואי גדולים ובולטים מקיפים את ציר העלה בבסיסו. 2-3 פרחים פרפריים דו-מיניים גדולים מסודרים באשכול. הגביע בן 5 עלים לא אחידים בגודלם. צבע המפרש רוד בעל עורקים ארגמניים. המשוטים והסירה במרכז סגולים. אבקנים 10 מאוחים בחלקם סביב השחלה אבקן אחד חופשי. השחלה עילית הפרי תרמיל. נחשב לאחד מאבותיו של אפונת הגינה.

בתמונה: אפון קיפח, צילמה ערגה אלוני ©

זוגן אדום בן-שיח בשרני מדברי (אפריל 2024)

ערגה אלוני - אפריל 2024

זוגן אדום *Zygophyllum coccineum* מהזוגניים הוא בן-שיח קסרופיטי מדברי רב-שנתי בעל ענפים מסועפים וזקופים. העלים נגדיים, הפטוטרת גלילית בראשה שני עלעלים גליליים הצוברים מים ומלח. הצמח במצב עקה יכול להשיר את העלעלים ועל ידי כך לצמצם את איבוד המים; ידוע מצמחי מלחה דומים שעל ידי השרת העלים מצמצם נוכחות מלח בחלקיו. הפרחים דו-מיניים לבנים נישאים על עוקץ ארוך מהפרח. להם 5 עלי גביע קטנים, 5 עלי כותרת לבנים ו-10 אבקנים בעלי קשקש ארוך צמוד לזיר. השחלה עילית הפרי המתפתח הלקט בן 5 צלעות מכיל זרעים, בהבשלתו הופך לאדום.

בתמונה: זוגן אדום, צילמה ערגה אלוני ©

שום שחור גיאופיט רב-שנתי (אפריל 2024)

ערגה אלוני - אפריל 2024

שום שחור *Allium basalticum* המשתייך למשפחת הנרקיסיים, הוא גיאופיט בעל בצל ברקע המצמיח בחורף עלים ועמוד תפרחת גבוה הנושא סוכך פשוט מכוסה במתחל שחופה על פרחים רבים. עם התפשקות המתחל נחשפים פרחים בעלי עטיף פשוט עם 6 עלי כותרת בהירים ארגמניים-ורודים, 6 אבקנים בעלי זירים עבים ומאבקים בולטים ושחלה עילית ארגמנית מבריקה בת שלוש מגורות. האבקנים מבשילים לפני השחלה. עם ההאבקה והפריה משתנה צבע השחלה לירוק ומתפתח פרי הלקט בעל זרעים שחורים.

בתמונה: שום שחור, צילמה ערגה אלוני ©

פעמונית זיפנית, ח"ש מרשים בפרחיו (מאי 2024)

ערגה אלוני - מאי 2024

צמח חד-שנתי זקוף ומסתעף בחלקו העליון. גובהו כ- 15-20 ש"מ. הצמח מכוסה שערות זיפניות. הפרח דמוי פעמון וצבעו סגול עמוק. שכיח למדי אך גדל לרוב ב"בודדת" בשטחים פתוחים בחבל הים-התיכון על טרה-רוסה ואדמות עמק שטופות. הגביע מסתיים בזיף ארוך (מעל 2 מ"מ) החסר במיני הפעמונית הדומים.

בתמונה: פעמונית זיפנית, צילמה ערגה אלוני ©

גזר קיפח עשבוני דו-שנתי (מאי 2024)

ערגה אלוני - מאי 2024

גזר קיפח *Daucus carota L.* ממשפחת הסוככיים הוא מין קרוב גנטית לגזר תרבותי נאכל. הצמח דו-שנתי, מפתח בשנה הראשונה שורש מעמיק ועלים ע"פ הקרקע. לקראת הקיץ העלים כמלים והצמח נכנס לתרדמה. בחורף הבא יתפתחו עלים גזורים ועמודי תפרחת נושאים סוכך כפול במרכזו כתם פרחים כהים. בכל קרן סוכך נישא סוככון בעל פרחים לבנים ולו 5 עלי כותרת 5 אבקנים, שחלה תחתית. הפרי הוא דו-זרעון שיכני. חלקי הצמח מוכרים כצמחי מרפא ולמאכל.

בתמונה: גזר קיפח, צילמה ערגה אלוני ©

אנקון פגיוני פורח בחרמון (מאי 2024)

ערגה אלוני - מאי 2024

אנקון פגיוני *Anchonium billardierei DC.* ממשפחת המצליבים הוא עשבוני רב שנתי הגדל בגובה 1600-200 מ' בשלוגיות החרמון. הצמח מפתח שושנת עלים גדולים שעירים ומכסיפים בעלי שערות בלוטיות. מבניהם צומחים גבעולים נושאי תפרחת שהיא אשכול. לפרחים 4 עלי גביע ארגמניים שעירים, 4 עלי כותרת ארגמניים המשנים צבעם לקרם, 6 אבקנים, עלי עבה ושעיר בעל צלקת בולטת ושחלה עילית. הפרי המתפתח הוא תרמיל המתפרק בהבשלתו.

בתמונה: אנקון פגיוני, צילמה ערגה אלוני ©

===== סוף =====